

Meilborgbrandens indflydelse paa Bygningskonstruktionerne

Mathiesen

Tidsskrifter

Meddelelser fra Akademisk Arkitektforening AA 1898 - 1899

1899

MEILBORGBRANDENS INDFLYDELSE PAA BYGNINGSKONSTRUKTIONERNE.

AF ARCHITEKT MATHIESEN.

Det store Bygningskompleks Meilborg i Aarhus opførtes for nogle faa Aar siden, men ødelagdes, hvilket vil være Læserne bekendt, fuldstændig af den voldsomme Ildløs i forrige Maaned. Ruinerne viste noksom Ildens Heflighed, idet Bygningerne vare totalt nedbrændte; det vil derfor maaske have Interesse at høre lidt om Ildens Indflydelse paa de forskellige Bygningskonstruktioner.

En Portal af Sandsten var aldeles ødelagt, Flammerne havde slikket ud af Døraabningen, saa at Søjlerne og Overliggeren vare fuldstændig hensmulrede. De betonstøbte Balustre vare derimod kun lidt angrebne af Ilden.

Jernbjælker med udstøbt Beton og synlig Underflanche vare urørte af Ilden, hvorimod Jernbjælker med Træindskud vare meget medtagne, og de paa Jernbjælkerne hvilende Karnapper delvis nedstyrtede.

En 12 Alen høj Gavl af 1 Stens Mur, hvilende paa 2 Stkr. I-Jern med udmurede Flancher og fri Underflancher, der vare malede, fandtes urørt af Branden, til Trods for sin frit svævende Stilling over et Hjørneværelse mod Gaarden.

Jernbjælker under en 6 Alen høj $\frac{1}{2}$ Stens Mur havde ikke kunnet modstaa Ilden, da Flancherne ikke vare udmurede; Jernbjælken var helt bøjet og Muren delvis styrtet ned.

Jerndragere over Aabninger med udmurede Jernbjælker og fri Underflancher vare urørte af Ilden, til Trods for, at der ikke har været Rabitzværk om Dragerne; derimod vare alle Hjørner af Murværk, der understøttede Jerndragere, styrtede ned.

Al Beton viste sig meget modstandsdygtig, al Kalkmørtel var bleven hel porøs. Bygningernes Bjælkelag af Træ vare fuldstændig brændte.

I det nærliggende Savværk havde Søjler og Dragere været isolerede med en Korkmasse, uden om hvilken var anbragt et Lag Rabitzværk; Korkmassen var helt forkullet, hvorimod Rabitzlaget var bevaret og viste sin fortrinlige Evne til at isolere Jern mod Ildens Paavirkninger.

Den paabegyndte Sprængning af Meilborgs store Murlevninger har været saa fejlagtig fremstillet i Dagspressen, at jeg vil bede nærværende Tidsskrifts Læsere om at gennemløbe min Dagbogsoptegnelse:

Aarhus, den 29. August 1899.

Sprængningen af Meilborgs store Murlevninger paabegyndtes i Morges Kl. 9¹/₄. Fra den tidlige Morgenstund indfandt Tilskuerne sig i betydelig Mængde, men mange forlod atter Skuepladsen, da en vedholdende Regn gjorde Ventetiden lang og ubehagelig. — Murene ere 5 Etager høje og af solidt Murværk; paa 2 af Murpillerne, omtrent midt paa Façaden ud mod Søen, anbragtes Sprængstoffet i smaa Pakker, ophængte paa Søm, 3 paa hver Pilles udvendige Side og paa den ene Pille tillige en Pakke paa den indvendige Side, ialt anvendtes ved denne Sprængning 10 Kilo Skydebomuld.

Fra Sprængladningerne førtes Kobberledninger circa 400 Alen bort i Retning af Østbanegaarden, og, efter at Tilskuerne vare gaede tilbage i en passende Afstand, sluttedes Strømmen i Kobberledningerne — *et lodret Lysglimt — et vældigt Knald — en sort Kulrøg indhyllede Murpillerne*, der styrtede lodret ned med en hvid Røg om sig — Sprængningen var forbi — og alt forløb normalt; Ruderne i enkelte Lejligheder i Nærheden sprængtes, da vedkommende Beboere ikke havde efterkommet Paabudet om at lade alle Vinduerne staa aabne, hvorfor det stærke Lufttryk øjeblikkelig skaffede sig Adgang til Lejlighederne.

SPØTTRUP.

Spøttrup Gaard ligger paa Vestkysten af Salling i Rødding Herred og Sogn. Mellem Gaarden og Limfjorden laa Spøttrup Sø, som nu er udtørret og blevet til Eng; den gik tidligere helt op til den vestlige Vold. Halvdelen af den søndre Vold et sløjfet og Gaarden tildels skjult af Haveanlæg og Plantninger paa Volden, hvorved den har tabt meget af sin særlige Karakter.

Det Ejendommelige ved Gaarden i dens oprindelige Skikkelse var dette, at den var omgivet af to Grave og to Volde. Naar den er bygget, vides ikke. I det 15de Aarhundrede og tidligere var den en af Viborg Bispestols Ejendomme, og den nævnes blandt de Herregaarde i Salling, som Skipper Clement afbrændte Aar 1534. I den nærmest følgende Tid er rimeligvis den nuværende Gaard opført, idet det dog maa antages, at Dele af den ere Levninger af den afbrændte Gaard. Ved Reformationen kom den under Kronen og fik senere private Ejere. Det er en trefløjet Gaard i tre Etager med hvælvede Kældere; to af Fløjene have tillige været hvælvede i Stueetagen. Indgangen er mod Vest gennem et Porttaarn, der ved en Vægtergang staar i Forbindelse med Fløjene.